

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

Cap. I De Superbia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

se solitum, sed non iuravit se non repetiturum, nec hoc intenderit. Debet quoque ea de re potuisse disponere, alioqui iuramentum foret de re illicita,

PARS SECUNDA.

SUMMARIUM RESOLUTIONUM casuum occurrentium circa peccata capitalia.

CAPUT PRIMUM.

De Superbia.

CUM rudiores passim confitentes non nisi in genere soleant peccata sua exprimere, dicendo se superbos fuisse, iracundos, avaros, invidos, gulosos: ideò Confessarii tenentur scire quando peccet mortaliter circa hæc peccata quæ capitalia dicuntur; ut eos in particulari valeant de his interrogare. Itaque paucis id explicabimus in quæstionibus sequentibus.

I. *QUAERO.* Quando superbia censeatur peccatum mortale? *Resp.* cum superbia sit appetitus inordinatus excellentiæ, æstimatioq; sui ipsius plusquam con-

venit, ordinariè non est peccatū mortale; nisi simul contineat gravem contemptum, vel injuriam proximi, injuriam aut despectum ipsius Dei. Et de tali superbia perfecta loquitur Scriptura & Sancti Patres, quando insinuāt esse gravissimum peccatum. Sic peccat mortaliter, qui quod habet à Deo, existimat se habere à se, & vult ut alii ita existiment; est enim in tali superbia quidam despectus, aut injuria in Deū redundans. Similiter peccat mortaliter, qui ita appetit propriam excellentiam, ut sit paratus Dei præceptum transgredi & mortaliter peccare, potius quàm à propria excellentia cadere. Deniq; peccabit mortaliter ex superbia, qui instar Pharisei publicanū despicientis alios despiceret, sibi nimis arrogans. Item qui ex superbia superiori, non vult subesse.

2. *QUAERO Quando vana gloria, vel jactantia, censetur peccatum mortale?*
 Resp. ut supra hanc, nō censeri mortale, nisi in Dei vel proximi gravē injuriam redundet. Sic peccat mortaliter, qui

qui gl
 morta
 verò ex
 talia, s
 cati; se
 geniur
 potest
 peccat
 Chyru
 ita ut h
 num, e
 Medic
 to, & c
 lios ut
 3. C
 timacia
 hæsi
 oportet
 erit m
 tra ho
 detrim
 morta
 cum p
 cliesia
 niu m
 cus, q
 pacit

qui gloriatur vel se jactat de peccato mortali, quia ibi est injuria Dei. Si quis verò enarrat quædam sua peccata mortalia, sine approbatione & affectu peccati; sed solum ut inde dexteritas, ingenium, virilitas appareat; excusari potest à mortali. Similiter mortiferè peccat, qui se jactat Medicum peritum, Chyrurgum, Advocatum, & similia; ita ut hinc emergat grave alicui damnum, eo quod se illi credat tamquam Medico, vel litem tamquam Advocato, &c. Denique, si quis se sic jactat, alios ut despiciat, mortaliter peccat.

3. *QUAERO. Quale peccatum sit pertinacia?* Resp. cum pertinacia/sic adhaesio in propria sententia plusquam oporteat, ordinariè est venialis. Tamè erit mortalis, si in rebus versetur contra honorem Dei, vel in grave proximi detrimentum cedentibus. Sic peccat mortaliter, qui adhæret suæ sententiæ cum pertinacia, licet auctoritatem Ecclesie videat sibi contrariam, & omnium Doctorum consensum. Ita & Medicus, qui adhæret suæ sententiæ pertinaciter cum periculo ægri. Simi-

Similiter dicendum de discordia quæ est etiam filia superbix, quando quis non vult à propria voluntate discedere ut aliis concordet, & hoc ex intentione contradicendi. Potest enim & illa discordia versari erga rem perniciosam, tendentem in detrimentum grave proximi, vel contra honorem Dei; & tunc est mortalis, aliàs est venialis. Sic inter eos qui gubernant, discordiæ grave damnum parere natae sunt in Republica, ideoque mortalem reatum facile involvunt.

4. *QUAERO. Quale peccatum sit contentio?* Resp. cum contentio sit sermo contradictorius, quo quis veritatem oppugnat; si quis scienter notam impugnet veritatem in rebus fidei, vel in rebus ad salutem proximi spectantibus, mortalem culpam incurrit. Item in rebus indifferentibus, vel non ita notabilibus, potest quis mortale peccatum incurere verbis contendendo, propter modum contentionis, quo aliis scandalum ingeritur; aut cum injuriosa verba miscentur. Aliàs si hæc

abstinere

absint, licet fortè perturbatio aliqua clamorosa etiam cum quadam excaudescencia interveniat, non censetur contentio illa nisi venialis.

§ *QUAERO. Quale peccatum sit hypocrisis?* Resp. cum hypocrisis sit simulatio virtutis, quam quis non habet, erit mortalis si sit perfecta. Tunc autem censetur perfecta, quando quis intendit esse malus, & vult simulare se bonum, vult injustitiam committere, & fingit se justum, vult fornicari & in fornicationibus permanere, & tamen fictione & simulatione expressâ vult apparere castus. Ideo contra hos in sacris litteris sæpe repetitur: *Vae nobis Hypocritæ*, quia scilicet in his cū simulatione cōtemptus quidam sanctitatis involvi videtur, sanctitatis scilicet internæ. Quod si quis se simulet bonum, vel meliorem quàm sit, optans illam bonitatem quam simulat, desideransque assequi, non est nisi veniale; item si simulet solùm ne scandalizet alios. Potest etiam hypocrisis ex fine esse mortalis, ut si quis simulet sanctitatem
ut

ut possit doctrinam falsam seminare, aut ut possit assequi beneficium, quo planè est indignus.

Petes, quid dicendum de illis qui per hypocrisim eleëmofynas extorquent? Resp. qui necessaria habet ad sustentandam vitam & pauperiem fingit, ut eleëmofynas extorqueat, mortale peccatum poterit incurrere. Si verò non habet necessaria, & ut eleëmofynas lucretur, simulat bonitatem, non peccat mortaliter.

6 *Quaero* Quale peccatum sit curiositas? Resp. illam etiam inter superbiam filias censet, quia est appetitus sciendi inordinatus; potest autem variis casibus esse mortalis. *Primo*, si res sunt prohibita & sub mortali. Sic velle scire, sive audire, quæ in confessione dicuntur est peccatum mortale. Item velle legere, & scire quæ in libris prohibitis continentur. 2. Si res sunt noxiae, & occasio sit proxima peccandi in illa scientia. Sic qui multum proclivis est in luxuriam, & novit sibi periculum propinquum fore, si legat libros inhonestos

nestos & lascivos, peccat mortaliter volendo scire hæc sibi noxia. 3. si ita velit scire, ut alium inducat ad peccandum mortaliter. Sic peccat qui vult scire ea quæ alius tenetur occultare ratione juramenti.

7. *QUAERO. Quale peccatum sit inventio novitatum, aut ornatus vanus?* Resp. ordinarie esse veniale. Potest tamé ornatus esse mortalis, ex fine. Sic peccat mortaliter mulier, quæ se ornat ad alliciendum quempiam ad peccatum mortale. Item ex aliis circumstantiis. Sic peccare mortaliter possunt qui sibi magnificas ultra statum vestes procurant, & interim debita non solvunt, ad quæ tenentur. Similiter qui convivia magnifica instruunt, cum gravi damno creditorum. Sic & hi graviter delinquant, qui ut foveant superbiam suam domesticam in vestibus, conviviis, & aliis sumptibus, coguntur gravare pauperes, stipendia exigere injusta, & similia.

8. *QUAERO. An ornatus femineus per pigmenta, aut comam appositam, intortos-*
P que

que capillos, item per pectoris nuditatem, & per novas vestium formas non sit mortale peccatum? Resp. quosdam existimare esse mortalem hunc excessum, quia Scriptura & Patres graviter eum reprehendunt, ut etiam supra reprehēdimus in Tractatu de Superbia. Dicendum tamen hunc excessum non videri mortalem, nisi finis sit mortalis, puta ad alliciendum ad libidinem, aut nisi grave scandalum contineat. Sic aliquis adeo tenui & sic conformata veste potest uti, ut pudenda non satis tegantur; & ideo hoc scandalum omnino esse potest. Quantum ad nuditatem pectoris, cum illa pars honesta censeatur, nec natura aut pudor humanus absolutè postulet illam regi, non inducit peccatum mortale, maximè ubi consuetudo viget. Talem autem consuetudinem introducere, ubi esset insolitum, grave peccatum contineret, quia ubi insolitum, ibi magis periculosum.

Quod autem Scriptura 1. Pet. 3. & SS. Patres graviter reprehendunt ca-

pilla

pillaturam extrinsecus, & circumdationem auri, fucos item & pigmenta, tanquam sit adulterare opus Dei: Advertendum initio Ecclesiæ & temporibus persecutionum, ad bonum exemplum Ethnicorum, considerationem hujus rei magis fuisse necessariam: ideoque tunc potuisse modestiam in veste & ornatu exteriori faciei & corporis præcipi à Prælatiis, & tunc etiam majus scandalum generasse. Aliàs se ornare comâ, & capillis adoptivis seu alienis, vel pigmentis, & aliis modis, non est propriè adulterare opus Dei quâ parte Dei est, sed adjuvare opus naturæ, vel defectus ejus supplere; quod cû sit ex vanitate solùm, seu vano appetitu pulchritudinis, nullo alio extrinseco fine morali adhibito, veniale est. Hæc latius dixerim propter aliquos Confessarios, qui morosè nimis quasdam rejiciunt sine absolutione non nisi tumultum ingenerantes sine fructu. Optimè verò faciunt Confessarii, qui quo-ad possunt, exhortantur ad moderandum corporis cultum.

Petes, an sit peccatum mortale, si utatur veste fæmineâ, vel fæmina veste virili? Videtur enim quod sic, quia Deuteron. 22. dicitur: Non induetur mulier veste virili, nec vir utetur veste fæminea, abominabilis enim apud Dominum est qui hoc facit. Resp. usum vestis alieni sexus nõ esse ita intrinsecè malum quin liceat ob justam causam. Sic qui fugit hostes, potest in aliena veste muliebri se occultare: idem patet in ludis & comediis. Quod si ex levitate quis utatur, peccatum est tantum veniale. Quantum autem ad præceptum Deuteronomii, pertinet ad cæremonias, vel politiam illius populi.

9. *QUAERO. An ingratitude possit esse peccatum mortale? Resp. esse mortale, quando quis beneficium notabile contemnit, & benefactoris affectum vel elevar, vel sinistrè interpretatur, ut non videatur ei debitor ratione beneficii, aut ne cogatur gratus esse gratias agendo. Ratio est, quia contemptus benevoli affectus & sinistri interpretatio beneficii (maximè si sit nota*

bile) non est minus peccatum quam
 iudicium temerarium. Nam & illud
 hic involvitur, dum quis iudicat affe-
 ctum esse simulatum, & alio quam be-
 nevolò animo beneficium impendi.
 Unde homines tali contemptu gravi-
 ter solent offendi. Erit verò veniale, si
 hoc ex imperfecta advertentia, vel im-
 perfecto consensu fiat, ut in repentino
 cholerae motu solet accidere; item ex
 parvitate materiae si beneficium sit e-
 xiguum, non enim censetur notabilis
 injuria benefactoris exigui beneficii
 contemptus.

10. *QUAERO. Quale peccatum sit ino-
 bedientia quae dicitur filia superbiae? Resp*
 formalem inobedientiam ex suo ge-
 nere esse peccatum mortale. Tunc au-
 tem dicitur formalis quando quis præ-
 ceptum violat eâ intentione ut illud vio-
 let, & ei suo facto adversetur. Itaque est
 tunc quidam contemptus præcepti,
 vel præcipientis, censeturque gravis &
 mortalis, nisi fiat ex imperfecta atten-
 tione, vel præceptum sit de re omnino
 levi. V. Cajet. V. *Inobedientia*, Less. 1. 2.

c. 47. dub. 6. De inobedientia supra egi-
mus latius in Præcepto IV.

C A P I T U L U M II.

De Avaritia.

I. **Q**UAERO. *Quale peccatū sit Avaritia?* Resp. Avaritia prout dicitur appetitum immoderatum divitiarum, nō est ordinariē nisi veniale peccatum; nisi appetitus hic eō usque se extendat, ut quis non curet quā viā opes congregare, aliena etiam rapiendo vel detinendo. Tunc enim est mortale peccatum, prout scilicet opponitur non solum liberalitati, sed etiam iustitiæ, ut supra latius dixim⁹ tractantes de Avaritia. Prout verò opponitur liberalitati, potest esse mortalis, quando quis immoderatē ita afficitur pecunia, ut pauperum necessitati nō subveniat, quando tenetur ex Præcepto.

2. **Q**UAERO. *Quandonam tenetur quis ad eleemosynam sub peccato mortali?* Resp. quando quis est in extrema vel gravi necessitate, certum est ex communi sententia eum qui habet superflua statui suo, vel etiā personæ, obli-

gari